

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmeroma; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopije števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 40.

V Ptuj v nedeljo dne 2. oktobra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in obsega skupno 10 strani. Poleg tega prinašamo 2 slike. Delujmo za list, da bode priloga redna!

Deželni zbor — razbit! Slovenski poslanci vrgli deželo v revščino! — Ljudstvo izdano in prodano.

Včeraj zvečer smo dobili iz Gradca telegram, da so se vsa pogajanja za delazmožnost razbila, da deželni zbor letos ne bode več sklican in da bode sploh bržkone razpuščen. Slovenski poslanci so torej v svoji trdovratnosti dosegli cilj. Pribiti je treba, da so poslanci vseh drugih strank vse naredili in da je tudi vlada pomagala, da bi se v deželnem zboru delalo. Krivi so torej edino slovenski poslanci, ki nosijo tudi vso odgovornost za ta svoj politični zločin. Kajti slovenski poslanci so hoteli izsiliti dovoljenje, da se štajerska dežela raztrga. In ker se jim to ni posrečilo, niso pustili da bi deželni zbor prišel do dela...

Grozne bodo posledice tega nepremišljene, silovitega postopanja zlasti za spodnještajersko slovensko ljudstvo. Dežela je brez sredstev, dolgovi se bodo nabirali, gospodarsko važnega dela se prav nič ne more izvršiti, podpore, brezobrestna posojila, regulacije Drave in Peenice in vse drugo je splavalo po vodi...

Vbogo ljudstvo! Zdaj bodo šli ti slovenski poslanci za peč — spat. Zdaj so napravili, kar znajo in kmalu bomo na vseh krajih in koncih dežele pričeli čutiti posledice te „političke“. In marsikdo bode proklinjal tiste, katerim je protustavna politika več vredna nego gospodarsko delo za ljudstvo!

Velikanski polom na Koroškem.

22. septembra imela je klerikalna „central-kasa“ svoj občni zbor. Ker je voditelj te kase, monsignore Weiss, s pol milijona kmetškega denarja pobegnili, vodi jo zdaj slovenski „odrešeni“ monsignore Podgorc. Prvaški listi vedno trdijo, da slovenske posojilnice pri temu polomu niso udeležene. In vendar stoji bankrototni kasi zdaj slovenski vodja monsg. Podgorc na čelu, tisti Podgorc, ki ima svoj nos pri vsaki slovenski posojilnici in ki je tudi duša „S. Mira“. Erklaret mir... Na občnem zboru, h kateremu se niso upali nobeni poročevalcev pustiti, ker imajo preslabo vest, podal je monsignore Podgorc svoje poročilo. Temu poročilu posnemamo sledeče podatke, iz katerih bodo naši čitatelji vso brezvestnost farškega gospodarstva na Koroškem izpoznali:

„Central-kasa“ je zveza blagajniških društev in kmetijskih zadrug, ki je bila l. 1899 ustanovljena kot revizijski organ (!!) za od klerikalne stranke uresničene zadruge. Denarni promet vseh teh zadrug je znašal deset milijonov kron (brez prometa „central-kase“

same). To veliko gospodarsko podjetje je bilo vsled postopanja predsednika (Weissa) docela uničeno. Pravila so pustila predsedniku neomejeno ravnanje. Napake predsednika so bile pomanjkanje razumevanja življenja, otroški optimizem, velika prevzetnost. K temu prišel je še popolnoma nezmožni gospod iz Feldkirchena. Financiranje Kayserjevega podjetja napravil je najprej drugi zavod. Ko je ta zavod denar zahteval, vzel je Weiss denarje „central-kase“, da bi Weiss prijatelja Kayserja rešil. Misli je pač, da so bila Kayserjeva podjetja res toliko vredna, kolikor so bila vknjižena. Ko se je izkazalo, da je to napačno, je bil polom splošno znan. Kayser je bil že dolgo nezmožen za plačila. „Central-kasa“ je imela še par stotisoč kron, dokler ni revizijski promet ustavila. Zdaj tožijo na deželi vložniki, posojilnice tožijo pri „central-kasi“, in povsod grozi velika zmešnjava, veliko oškodovanje kmetov... Financielni položaj je danes takšen, da je okroglo 3 milijone kron vložnih; od teh jih ima jamstvo 2 milijona. Ali poleg zadrug se nahajajo še druga pasiva. Vknjiženje je tako slabo, da se ničesar ne ve o porabi denarjev (pokradeni so morda!) Tudi iz deponiranega denarja manjka okroglo 500.000!! Central-kasa je torej bržkone z 2 in pol milijona kron pasivna...

Tako približno je poročal Podgorc, torej slovenski politični duhovnik, ki je vodja „Mirove“ stranke na Koroškem. Gotovo je mož kolikor mogoče zakrival in ni vse povedal. Ali naši čitatelji si lahko mislijo, kako stoji stvar.

Klerikalni polom na Koroškem je eden največjih zločinov, kar jih pozna gospodarsko-politična zgodovina zadnjih desetletij. Tisoče kmetijskih družin, ki so naložile svoje prihranjene krajcarje po klerikalnih „posojilnicah“, je ta polom uničil. Klerikalci so vpili, da bodejo kmata „rešili“, a spravili so ga na beraško palico...

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor niti do dnevnega reda ni prišel. V prvi seji se je došle spise prečitale. Istotako v drugi seji. In tako se je to komedijo nadaljevalo.

Koroški deželni zbor nima razven orglarja Grafenauerja nobenih slovenskih poslancev. Vsled tega deluje tudi prav pridno v zmislu gospodarskih zahtev prebivalstva. Malo je deželnih zborov, ki bi toliko koristnega storili. Primanjkuje nam prostora, da bi posamezne točke razprav omenili.

Naši davki! Bivši češki minister Prašek bil je svoj čas brez vsacega premoženja. Zdaj pa vleče 16.000 K penzije na leto. Listi poročajo, da si je zdaj tudi veleposestva za 2 1/2 milijona nakupil. Politika je za gotove ljudi vendar dobri „kšeft“!

Nemški cesar obiskal je, kakor smo že poročali, na Dunaju našega cesarja. Pri sprejemu na dunajskem rotovžu je imel govor, v katerem je zlasti naglašal velepomembno zvestobo Nemčije do naše države. V hipu ne-

varnosti se avstro-ogrsko država vedno lahko na Nemčijo zanese. To je zlasti zato pomembno, ker nas hočejo panslavistični hujskači odtujiti od mogočne Nemčije in nas izročiti željam slovanskega Balkana ter Rusije.

Belgijska kraljevska dvojica odpotuje 2. oktobra na Dunaj, da ostane tam par dni kot gost našega cesarja.

Naš cesar romal je te dni na božjo pot v Maria-Zell. V svojem govoru je tam zlasti pohvalil domačine, ker sprejemajo vse romarje brez razlike narodnosti. S temi besedami je cesar zlasti tiste narodnjaške hujskače udaril, proti katerim se tudi mi vedno borimo. Slovenski klerikalci n. pr. pozabijo vedno na svojo krščansko dolžnost, kadar se jim grè za njih narodnostno gonjo. To je obsojevanja vredno in to obsodbo smo tudi iz cesarjevega govora slišali.

Nemško-češka pogajanja so vendar tako daleč dovedla, da se je sklenil začetek nekakega sporazuma. Upati je, da se bode neznosni narodnostni boj, ki je sleherni gospodarsko delo v državni zbornici onemogočil, vendar-le končal ali pa vsaj na pametna pota spravil, kjer ne bode gospodarskemu napredku države škodoval. Slovenski poslanci seveda niti toliko pameti nimajo kakor češki.

Passivno rezistenco pričeli so zdaj železnice v Bozni. Južni železnice so jo že končali in so si baje mnogo pridobili. Deželna vlada v Bozni pa je železničarske organizacije razpuščila.

400 Rusov izgnala je oblast iz ostravsko-karvinskega revirja, ker so bili vedno pti pobojih in umorih udeleženi. Kaj pravijo „slovenski bratje“ k temu?

Pozor!

V nedeljo, dne 2. oktobra 1910 popoldne pred novim rotovžem (Florianiplatz) v Ptuj

● velika ljudska tombola. ●

== Dobitki so jako lepi in vredni. ==
Pridite vsi!

Dopisi.

Iz Celja. (Dr. Ambroschitsch proti Watzlaweck-Sanecku). Dne 13. septembra 1910. vršila se je pred c. k. okrajno sodnijo v Celju (sodnik dr. Stepischnegg) končna razprava o tožbi zaradi žaljenja časti, ki jo je sprožil g. dr. Otto Ambroschitsch proti nekemu Richardu Saneck, pravilno Watzlaweck, ki se imenuje „pisatelj“ in je znani prijateljček g. Avgusta Ajstrich ter turškega princa Ekkerem Bey Flora. Obtoženec se je v Stopperjevi gostilni v Celju izjavil, da je g. dr. Ambroschitsch rabil na napačno ime se glasečo prosto karto za vožnjo na južni železnici. Watzlaweck prečital je pobožnim poslušalcem tudi paragrafe, po katerih bi se (po njegovem mnenju) moral dr. Ambroschitsch kaznovati in je končno urbi et orbe užigalice!

V vsaki hiši naj bodejo „Štajerčeve“ užigalice!

povedal, da je ta „slučaj“ že železniški vratar naznanil. Pri prvi razpravi (9. avgusta) zaslišani sta bili dve priči, ki sta te žalitvi priznali. Ko je obtoženec opazil, da se mu slabo godi, tekkel je v Stopperjevo krčmo in je popival s svojimi pričami. Ko se je popoldne razprava nadaljevala, sta bili obe priči popolnoma pijani. Sodnijski sluga g. S. Pratter je pozneje spričal, da je obtoženec s pričami popival. Vkljub temu se je obtoženec pri prvi razpravi prav predrzno vedel. Težje pa je zanj položaj pri drugi razpravi (13. sept.) postal. Uradniki južne železnice so namreč soglasno izpričali, da je g. dr. Ambroschitsch popolnoma pošteno in korektno postopal in da se vsled tega ne more od nobenega „švindelja“ z voznimi listki govoriti. Dve priči sta tudi znano dejstvo potrdili, da je g. dr. Ambroschitsch glavni urednik lista „Deutsche Wacht“. Zdaj je pričel obtoženec na vse strani zavijati. Ali pomagalo mu ni. Pričel se je izgovarjati na neki revolverski listič in na „Narodni dnevnik“. Vse to zamanj! Sodnik je moral tega čednega gospoda na 50 K globe in plačilo stroškov obsoditi. Seveda bo šel fant v luknjo. Zanj se tudi ne gré. Za njim stojijo Aistrichi in sploh razni nemški in slovenski hujšaki proti Celju. In ti so se z njim vred blamirali.

Celje. (Iz sodne dvorane). Dne 20. avgusta t. l. je prišel strojevodja v cinkarni, Viktor Konečnik, znani prvaški hujšak v večji družbi svojih somišljenikov v gostilno gospe Johanne Lassmann-ove v Gaberjih. Ti nenaproseni gostje, pred vsemi Viktor Konečnik, so začeli takoj obdelovati nadpaznika v cinkarni Vincenca Hölzl, da naj pri občinskih volitvah v celjski okolici voli s Slovenci, t. j. prvaškimi hujšaki. Akoravno si je gospod Hölzl tako nasilje šestokrat prepovedal, vendar ti prvaški sitneži niso odnehali. Od same jeze, da ni s svojim nasiljem ničesar opravil, izustil je konečno Viktor Konečnik grožnjo: Ako bi Vi z Nemci zmagali, se bomo z revolverjem (samokresom) oborožili in Vas ustrelili. Nadalje je grozil z bojkotom Lassmannove gostilne. Ker je Vincenc Hölzl že takrat namignil, da bo šel nasilnega gospoda Konečnika tožiti, je preje vložil Konečnik obtožbo in je gospoda Vincenca Hölzla obdolžil, da je po krivem razširjeval grožnjo z revolverjem. Gospod Hölzl pa je vložil protitožbo. Pri obravnavi dne 19. septembra t. l. pa se je doglalo, da je Konečnik res izustil grožnjo, da bo Hölzl v slučaju, da Nemci pri volitvah zmagajo, ustrelil. Posledica vsega tega je bila, da je bil Hölzl oproščen, Konečnik pa obsojen v denarno globo v znesku 20 K in v povrnitev vseh stroškov. Upati je, da si bodo Konečnik in njegovi prenapeti pomagači zapomnili, da se nihče nima vtikati v stvari, ki ga prav nič ne brigajo.

Teharje. Nekaj opazk k občin-

skim volitvam v Teharjih). Kakor smo že v zadnji številki našega lista poročali, so pri volitvah v občini Teharje zmagali naši vrli in poštenu napredni možje v vseh treh volilnih razredih. Prenasilnim prvaškim dohtarjem, njih šribarjem in podrepnikom, ki so že skoraj mesec pred volitvami obletali celo Teharsko občino, nadlegovali naše volilce in jim vsiljevali same „šoštarje“ kot njih kandidate, se torej ni posrečilo niti v enem razredu, da potisnejo svoje kandidate v občinski odbor. Še leta 1906. so zmagali v drugem volilnem razredu, a pri teh volitvah so jo morali popolnoma klaverni in po bitni odkuriti tja, odkoder so nepoklicani prišli, da bi v naši občini delali zgago. Volilno gibanje se je že 3 tedne pred volitvami izdatno občutilo v Teharski občini. Na vsako nedeljo in na vsak praznik je sklicavala združena prvaška-klerikalna stranka volilne shode, da bi spravila vsaj nekaj volilcev v svoj tabor in jih ujela na farovski limanice; a naši vrli možje so jim pokazali hrbet, ker si ne dajo ničesar od prvaških hujšak-čev vsiljevati in ker so sami tako razsodni, da vedo kaj imajo storiti. Mladi mlečozobni kaplanček, ki je še le pred kratkim prišel v Teharje, in fajmošter Čemažar sta letala od hiše do hiše, navzgor in navzdol, a nikjer nista imela nika-kega uspeha; povsod so jima pokazali volilci vrata rekoč, da za nenasitno farovško stranko nimajo nič več grošev. Prvaškim dohtarjem pa so povedali, da se ne dajo od njih izsesavati in hujskati. Teharska občina ostane — in to si zapomnite razni prvaški dohtarji in farovski podrepniki — plemenita, t. j. napredna.

Od sv. Lovrenca slov. gor. Kakor vsako leto, tudi letos se je zbralo več Lovrenčanov, da se podajo na božjo pot na sv. gor. Pa kak da je že to od romarjev stara navada da obiščejo po poti vsako cerkev, prišli so tudi na dravskem polju od svetega Lovrenca; pa tukaj so imeli smolo, cerkev je bila zaklenjena ter niso mogli noter. Oh kak kisle obraze so zdaj delali romarji odhajajoč proč od cerkve posebno pa njihov voditelj ali vižar Franc Horvat, kateri je bil največji agitator v deželnoizborskih volitvah za tamšnjega župnika Ozmeča, kateri je celo početje dobro videl, ker je ravno skozi okno gledal. Gotovo si je Ozmeč mislil da gre kakšna „Štajercijanska“ procesija.

Ormož. V naše mesto pride odrešenik ljudstva, na katerega že 2000 let čakajo. Ta mož je trgovec iz Velike Nedelje in se piše Veselič. Ta človek nosi tri barve: rdečo, plavo in belo; „naroden“ je pa tako, da od same krščanske ljubezni na dan 3 Nemce požre. On se je učil sam ta sovraženi nemški jezik, ker ga potrebuje in ker brez tega danes ne more biti. Mož ima trgovino (eksport) s perutnino, jajci, putrom, gobe in vse to pošilja v nemške kraje Nemcem. Hujška pa proti Nemcem. Zdaj pa se bode pre-

selil v Ormož in bo trgovec, pa samo „naroden“ trgovec! Ako pride kak nemški kupec ali kaki „Štajercijanec“ k njemu, se mu bodo vrata pred nosom zaprla. Tako bodo tudi samo češki agenti tam kšeft delali. No to bo nekaj novega pri nas! Veselič ni ptič, on je pametna glava, ker ima tihega kompagnona in ta se piše Petovar. Eden ima pamet, ta drugi pa denar; to pa bo že fejest kšeft! Pošiljal bode blago tudi na Srbsko. Nemškim trgovcem pa je že dal besedo, da bodo ob 7. uri štacune zapirali, pa samo za eno noč, ker zmaga mora biti njegova! Vsi kupci morajo priti v črni obleki k njemu, drugače jih ne sprejme. To sem vam hotel razodeti, da se lahko vsaki po temu ravna.

Sv. Trojica Slov. gor. Mislili smo, da bode nekaj „Slov. Gospodar“ nehal psovati na tržane in požarno brambo. Pa kakor izgleda, mu to vrtenje v glavi ne bode odšlo. Ni nam je skoraj za odgovarjanje, pa ker bi si naši prijatelji znali misliti, da smo resnično taki krivci, si hočemo te pisatelje malo natančneje pogledati. Pripravi tedaj, dragi „Štajerc“, za prihodnjo številko nekaj prostora, da se bode resnica pokazala. (Radovoljno storimo to! Op. uredn.)

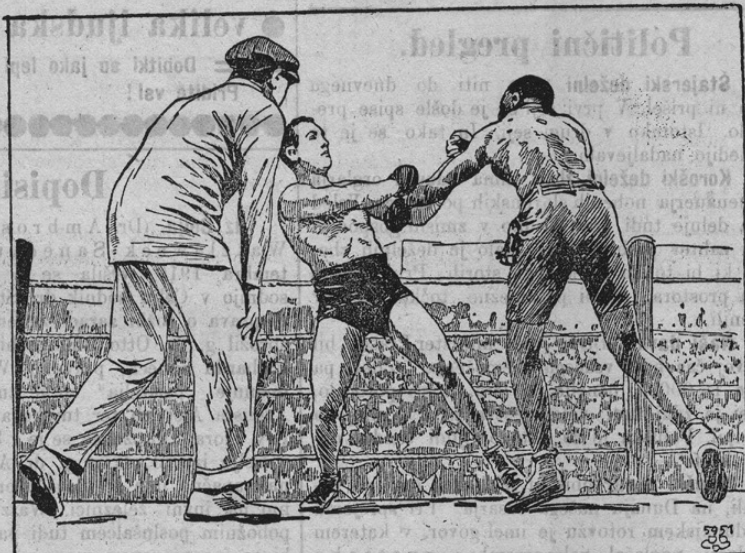
Slovenska Bistrica. „Slov. Gosp.“ in krivoprisežni župnik J. Sušnik. V Sl. G. od 22. sept. t. l. stoji dobesedno samo to-le: „Častiti gospod Janez Sušnik je rezigniral na župnijo Črešnjevec“. — Vse drugo je po farizejski zvijači, lepo prekrito in zatajeno, dasi tudi je že vsem znano! Slov. Gospodarju toraj ni zadosta, da velikansko vnebopijočo hudobijo „krive prisege“ župnikove, ter navrh še zapeljevanje dveh drugi oseb h „krivi prisegi“ zamolči! Kakor da bi bil duhovnik Sušnik kot angelj po nedolžnem pri sodnijah kaznovan ter ravnotako od milostivega škofa po nedolžnem odstavljen, ga (Sušnika) še prav častno povzdiguje in z besedami zagovarja: „Častiti gospod J. S. je na faro „rezigniral“, kakor da bi se ta krivoprisežnik celo proste volje bil fari Črešnjevec brez vse sile odpovedal, dočim je bil v resnici na „štiri mesece težke ječe“ obsojen, ter je le zaradi tega vsako župnijo za vselej in za „vedno zgubil!“! pa ne samo rezigniral (še odpovedal); to je grdo, predrzno zakrivanje, zvijača, kakoršne so le uredniki pri „Slov. Gosp.“ sposobni. Ta svetohlamba je podobna tatu, ki ga pri tatvini zasačijo, a on še vendar trdovratno naprej trdi, da je: nedolžen, nedolžen! Zanesljivo se bodo nekogi rednejši duhovniki nad svojim tovarišem Sušnikom jezili in se ga sramovali, le Slov. Gosp. ne, ker ta je brez vse sramote, on ima krokodilovo kožo. Vse hudobije, koje marsikateri duhovnik uganja — a koliko se jih pa niti ne izvê — kakor milijone goljufige pred nekaterimi leti na Češkem, a sedaj zopet na Koroškem, potem krive prisege, zato so že mnogi časniki večkrat pisali, da se duhovnikom ne sme več prisege zaupati! potem zapuščenje novorojenčkov itd., Slov. Gosp. trdovratno zamolči in nikdaj kaj ne omeni, ja celo zataji, zagovarja, konečno še take svinjarje „visoko časti“, kakor sedaj krivoprisežnega župnika. In ravno največji kričaji, grešniki med duhovniki, ki boljšim, mirmim nečast delajo, hočejo za največje pobožneže in svetnike imenovani biti in drugim ukazovati, kakor je bil Sušnik. Resnično je: hudoben duhovnik drugim vero usiljuje in zabičuje, a samjo — uničuje!!

Razbor pri Slov. Gradcu. Poroča se nam, da je pri nekem mlinu blizu Suhidola pretečeno soboto zvečer prišel neki hudobni smrkolin in je neki pošteni deklici vse rožice porezal ter popikal. Ako se ta hudobija izve, se bode sodnji naznanila. Naj bi se tako postopanje oistro kaznovalo. Klerikalna vzgoja je to! Vsak kmet naj ima svojo družino v redu! Tebničmar.

Iz Jesenic. Skrajna blamaža vsegavednega in vsegamočnega jeseniškega župnika Antona Škubica in njegovih podrepnikov se je te dni v celi nagoti pokazala. Večina tovarniških delavcev se bode še dobro spominjalo na zadnja shoda glede vprašanja slovenske ljudsko šole na Jesenicah, katera sta sklicala g. obč. svetovalec Pongratz in župnik Škubic. Škubic in njegovi pristaši so zahtevali mesto 5 razredno 8 razredno šolo! — To vprašanje je pobijal g. Pongratz, ter je hotel delavcem dokazati, da je ta zahteva ne samo neumna temveč tudi po šolskih postavah nedovoljena. Otrok, kateri 6

Tekmovalno boksanje.

Zlasti med Angležin Amerikanci je stara navada borbe s pestmi (boksanje). Pred kratkem se je vršila v Ameriki tekmovalna borba med najboljšima boksarjema sveta, od katerih je bil eden belec in drugi zamorec. Naša slika kaže to borbo, ki se je vršila v velikanskem gledišču. V borbi je zmagal zamorec. Amerikanci so pa v hudi jezi, da je bil eden od njih premagan, vpri-

Der Kampf um die Weltmeisterschaft im Boxen

zorili velikanske izgrede proti zamorcem, v katerih je bilo mnogo oseb ubitih. Zmagovalni

zamorec, ki je zdaj najboljši bokser sveta, dobil je več milijonov kron dobitka.

Zahtevajte v vseh trgovinah „Štajerčeve“ užigalice!

razredno šolo z dobrim uspehom dovrši in če je tudi samo šele 12 let pri iztopu star, ga ne more šolska oblast nič več primorati, da bi še nadalje obiskal 7. in 8. razred. Ker pa večinoma tovarniških delavcev komaj pričakuje, da otrok lahko iz šole izostane, bi se prav lahko pripetilo da bi 7. in 8. razred popolnoma prazen in neobiskan ostal. Kar se pa tiče posebne meščanske šole, je pa pripomnil g. Pongratz, da taka šola prav nič ne bi pomagala delavskemu stanu in bi bilo najbolje ako se prav novo ljudsko šolo na Jesenicah gradi, potem pa da se pravi za kako obrtno šolo, katere bi bila pa le blagoslov za delavstvo v takem industrijskem kraju kakor so ravno Jesenice. Vse to je župnika Škubica tako vjezilo da je na to javni ljudski shod sklical in tam v javnosti zaničeval g. tovarniškega uradnika Pongratza. Bahal se je, da ima že 8 razrednico v žepu, ja celo da mu je že dovolil to šolo grof Corinsky, dvorni svetnik Kaltenecker, baron Schwarz itd. — Seveda je bilo to vse laž! Nadalje je govoril in obljuboval delavcem, kaj da bodo otroci vse dosegli v tovarni, ter še celo pripomnil, da bode vsak, kateri bode 8 razrednico dovršil, lahko zastopal g. uradnika Pongratza-a! (Samo mašo ne bode mogel peti)!!! — Ljudstvo je že gradove na to zidalo in je bilo skrajno razburjeno nad g. Pongratz-om, ker jim je ta resnico povedal in ker nima navado ljudstvo slepariti in jim gradove obetati, katerih mu ni mogoče graditi!!! — Sedaj se je pa reč predručilo. Dne 14. t. m. je prišel na Jesenice deželni odbornik prof. Jarc iz Ljubljane in je držal konferenco s krajnim šolskim svetom in z občinskim zastopom (seveda se k tej ni vabilo g. obč. svetovalec Pongratz-a, ker bi bila blamaža še večja); g. klerikalec Jarc je farškim podreptikom dokazal, da je vse to kar so dosedaj v šolskem vprašanju na Jesenicah delovali, bila ena velika oslarija. Rekel je napraviti čez vse dosedanje načrte prvič rudečo in drugič plavo črto! — Osemrazrednica nima za otroka prav nobenega promena, kakor smo že prej omenili, tudi nima za industrijski kraj kakor so Jesenice tudi nobenega pomena meščanske šola, ker bi mogel še nadaljine isti učenec v študij kakih gimnazij ali realki dovršiti, potem bi bil še zmogčen za kak boljši poklic. Razlagal jim je statistiko, da so na Kranjskem gimnazije in realke tako prepolnene, da vlada namerava še te šole reducirati ali saj novih nič več ustanoviti. Iz meščanske šole pa ostane deček trpin kakor je njegov oče! Edino bi bilo v blagor mladih delavcev da se na Jesenicah ustanovi obrtna šola (Gewerbeschule) v katerem oziru pa še on hoče z g. ravnateljem tovarne govoriti radi vpeljevanje raznih tovarni vstregajočih predmetov! To šolo bode pa potem ne samo občina temveč država in dežela izdrževala. Seveda se bode ta šola čisto neodvisno od nove ljudske šole gradila. Ljudska šola na Jesenicah pa ostane pet oziroma 6 razrednica! Stem se je naredilo Škubicovi komediji konec. Mož se je v svoji vsegomočnosti in vsegavednosti dvakrat v šolskem vprašanju grozno blamiral; I. radi prostora od železnice, katerega je imel že tudi v žepu, II. pa radi osmorožrednice. Ljudstvo naj samo sedaj sodi, ko je klerikalec klerikalca ubil. Pa tudi za Vas jeseniški šomaštri je to dober poper, ker vedno ministrirate župniku in ker smo Vam resnico v obraz povedali, ste nas začeli sovražiti! Inimicus Factus sum vobis veritatem dicens!

Iz Semic (na Kranjskem). Tu ekzistira list, imenuje se „Slovenski dom“, ki se bori za svojo ekzistenco, ki tiči do grla v vodi, a oteti ga pri najboljši volji ne morejo. Poznajo ga samo v Semicu, kjer ima baje 85 naročnikov, a drugod ga ne poznajo. Njegovi sodelovalci so različnih slojev, delavskega, trgovskega in učiteljskega stanu. Ta duševni proletarij srka svojo mladost iz „Slov. naroda“ in ta stokrat prežvečena godlja pride v „Slov. dom“, seveda ljudem v ponk. Navadno beremo v tem listu o napadih na nemško šolo v Wertschitz in tamnošnjega šolovodjo, dasiravno je ta šola popolnoma na nemški zemlji, med samimi Nemci. Ta čunja blati vsakega, ki ne trobi v njen rog, ki ni „Domov“ naročnik. „Agent Hribar, le-ta nam za župana naj bo“ se glasi geslo tega za-

kotnega lista. Proč z Nemci, katere bi dal Hribar vse podaviti, ko bi šlo po njegovem načrtu, proč z nemščino, katero je spravi ruski romar Hribar iz ljubljanskih tabel. A naš kmet, ki je hodil s trebuhom za hrupom po širni Ameriki, dobro pozna razloček med nemščino in slovenščino. S tem pa še ni rečeno, da zaničuje slovenščino, ako pravi nemški jezik je prvi, potem pridejo drugi jeziki in nazadnje slovenščina, s katero se pride, kakor jo je dobro pogodil tukajšnji kmet, do Kumpmatla. Zato se on za te kričaje še ne zmeni in pošilja svoje otroke v nemško šolo, dasiravno se mu iz druge strani grozi s kaznijo, kar je seveda velik „nonsens“. Bornirano pamet semičkih kulturonošcev karakterizira članek v eni zadnjih „Domovih“ števil, ki govori o slovenski trobojnici v nemški vasi Wertschitz. Ste pač, Šokci, ono osebo napačno instruirali, ker trobojnica ni slovenska ampak hrvatska. Mogoče pa sami svoje trobojnice ne poznate. — Dalje se očita nekemu nemškemu dijaku, da dela propagando zoper slov. šole. Zanimiva in smeja vredna je grožnja z vojaško oblastjo. Mogoče pustite „Dienstweg“ in greste osebno do vojnega ministra. — Nekemu korespondentu „Štajerca“ očitata, da nima slovenščine v oblasti, da njegovi članki niso za liste, ki so „salonfähig“ kakor „Slov. dom“, čegar urednik bi vrgel tak članek a priori v koš. Ti „Domov“ dopisun pa vedi, kar Ti Štajerc reče: Pusti politiko, katere ne razumeš, vzemi si slov. slovnico in predelaj natančno paragraf o rabi svojilnih zaimkov. Si tacuisses...

Professor dr. Ehrlich.

Ena najgroznejših bolezni človeštva je sifilitika. Huda je zlasti zaradi tega, ker se jo je smatralo za nevzdravljivo. Zdaj pa je iznajdel nemški zdravnik in učenjak profesor dr.

Ehrlich neko sredstvo, ki baje to grozno bolezen hitro ozdravi. Sredstvo se zdaj preskuša v bolnicah. Ako se dožene, da je res tako izborno, potem si je stekel profesor Ehrlich neveljivih zaslug za človeštvo.

Nemška šola v sv. Lenartu slov. gor.

(Izvirni dopis.)

Začetkoma oktobra pričanja se vpisavanje v nemško šolo v sv. Lenartu slov. gor., začetkoma septembra pa se vrši šolski začetek poduka. Kakor so lansko leto nekateri temni prvaški gospodje nesramno lagali, da je nemška šola „protestantovska“, tako hodijo tudi letos okoli in hujskajo z največjo brezobzirnostjo v celi okolici proti vstopu v nemško šolo. Zdaj ne pravijo več, da je šola „protestantovska“, ker jim to laž stariši ne verujejo; saj vedo vendar vsi, da se je v nemški šoli rimsko-katoliški verouk dajal. Nemški „Schulverein“ je moral tudi za vsako uro katehetu štet (6) kron plačati. Ali hujškači nastopajo zdaj z drugo lažjo. Tako lažje vedoma, da bodejo morale občine troške šolske zgradbe plačevati. Na ta način mislijo, da stariši ne bodejo otrok v nemško šolo pošiljali.

Vi stariši, ki hočete svojo deco v nemško šolo pošiljati, ne verujte tem prvaškim lažem, pokazite hujškačem vrata in povejte jim, da so navadni lažniki! Povejte tem postopačem, ki ni-

majo drugega opravka, nego da s svojimi alcohličnimi pogledi v našem domovju stariše nadlegujejo, — da plača slavbeno troško za nemško šolo v sv. Lenartu nemški „Schulverein“ na Dunaju in da ne bodejo vsolane občine niti vinarja za nemško šolo plačale.

Posiljajte, ljubi stariši, ki imate srce za svoje otroke, te v nemško šolo in ne pustite se zapeljavati od sleparjev, ki iz prozornih namerov proti nemški šoli hujskajo. Za nemško šolo ne bodejo občine prav nič plačevale in nemška šola ni „protestantovska“, marveč na nje podučuje rimsko-katoliški katehet, ki dobi 6 kron za uro...

Le v nemški šoli naučili se bodejo vaši otroci prepotrebne nemškega jezika. Vi, ljubi stariši, ne morete otrokom boljše „dote“ nego znanje nemščine dati. To edino jim bode v življenju koristilo.

Zakaj hujskajo nekateri temni gospodje proti nemški šoli? Ne zaradi tega, da ne bi občine troške plačevale. Kajti prvaški lažniki vedo prav dobro, da to ni resnica in da je nemški „Schulverein“ nemško šolo plačal. Ali prvaki hočejo, da bi kmet neumen ostal, da bi se pustil še nadalje za nos voditi in izkoriščati. Prvaški troti hočejo i zanaprej na troške kmetškega ljudstva brez dela dobro živeti. Čim manj izobražen je kmet, tem manj razume nemščine. In čim manj zna nemško brati in pisati, tem bolje se godi prvaškim dohtarskim izsalcem, ki pustijo kmeta tudi za 10 vinarjev zarubiti, kakor se je to v sv. Lenartu že zgodilo...

Ako hočete torej, dragi stariši, da se bode vašim nežnim otrokom v bodoče bolje godilo, potem ostani- ti zvesti svoji objubi in pošiljte svoje otroke v nemško šolo. Zdaj imate priložnost, jda jim pomagate in da jih izobrazite. Še ob vašem grobu vam bodejo otroci hvaležni, da ste za njih izobrazbo in za pridobitev znanja nemščine skrbeli.

Vsi v nemško šolo!

Novice.

„Štajerčevi kmetijski koledar“ izšel bode i letos pravočasno in izborno. Že danes lahko trdimo, da bode vsebina imenitna. Mislimo, da nikdo ne more boljšega v slovenskem jeziku pisanega koledarja pokazati. Gotovo, mnogo je danes koledarjev in tudi v slovenskem jeziku jih imamo celo vrsto. Ali kateri bi se mogel z našim primerjati? Vsi ti koledarji so namreč proračunjeni na dobiček. Mi pa v začetku nismo izdali svojega koledarja zaradi dobička, in tudi sedaj nameravamo ljudstvu brez ozira na dobiček ali izgubo nekaj dobrega poceni v roko podati. Vsebina našega koledarja, bode tudi letos gospodarska, zabavna in podučna. Naše priprejanje je, da potrebuje ljudstvo, zlasti pa slovenski kmet, še mnogo gospodarskega poduka. Dandanes ne more kmet „po stari navadi“ gospodariti, kajti dandanes je konkurenca vse drugačna, danes so davki veliko večji. Z eno besedo, — danes mora kmet z vsemi umetnimi in naravnimi sredstvi delovati, mora pa tudi izborno računati. Iz tega vzroka smo v svojem listu „Štajercu“ vedno gospodarske članke objavljali in storimo to tudi v našem koledarju. Pri temu pa nočemo zanemariti podučnega dela vsebine našega koledarja. Ljudstvo mora pridobiti širje duševno obzorje in svetovno naziranje. Slovensko ljudstvo je le vsled tega tako poklerikaljeno, ker se ni nikdo za njegove duševno izobrazbo brigal. Hujskali so ljudstvo v vse mogoče politične nazore, ali predpogojev za pravo izobrazbo, objektivnosti mišljenja mu niso dali. Mi z veseljem in ponosom trdimo, da smo tudi v tem oziru svojo časnikarsko dolžnost storili. Podučevali smo ljudstvo v pravem pomenu besede. Grajali smo politično gonjo gotovih duhovnikov, ali dotaknili se nismo nikdar verskih nazorov našega ljudstva. Grajali smo fanatizem v politiki in sploh v javnem življenju in mi nismo nikdar v poboje in umore hujskali, kakor storijo slovensko-prvaški listi to sleherni dan. Vsled tega smo tudi v našem koledarju vedno podučevali in storiti hočemo to tudi letos. Sicer pa tudi nismo na zabavni del pozabili. Takih „povesti“

Kupujte „Štajerčeve“

užigalice! Glavna zaloga firma Slawitsch v Ptuj.